

Sundbyberg 2023-08-25
Diarienummer: 3680/2021

Vår referens: **Tor Gustafsson**,
tor.gustafsson@funktionsratt.se

Mottagare: **remiss@boverket.se**

Remissvar: Boverkets förslag till föreskrifter om tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga i byggnader

Funktionsrätt Sverige

Funktionsrätt Sverige är en samarbetsorganisation för 52 funktionsrättsförbund som tillsammans representerar cirka 400 000 medlemmar. Vårt arbete grundar sig på mänskliga rättigheter när vi driver medlemmarnas funktionsrätt - rätten att fungera i samhällslivets alla delar på lika villkor. Vårt mål är ett samhälle för alla.

Sammanfattning

Funktionsrätt Sverige avstyrker införandet av den nya modell för byggregler som presenteras i Boverkets remisser och som tagits fram inom ramen för Möjligheternas byggregler.

Vår bedömning är att det föreligger en uppenbar risk att det nya regelverket i praktiken leder till **påtagliga försämringar** av tillgänglighet och användbarhet, vilket drabbar personer med funktionsnedsättning allra mest.

- Borttagandet av mått och detaljregler innebär att kunskap om vilka kvalitets- och tillgänglighetskrav som behöver ställas riskerar att ignoreras i byggprocessen.
- Det föreslagna regelverket blir otydligare och tillämpningen riskerar att variera mellan olika delar av landet, vilket går

emot de uttalade intentionerna för reformeringen av byggregler.

- Vi menar också att Boverkets förslag innebär att staten på ett oacceptabelt sätt frånhänder sig sitt fulla ansvar för att säkerställa tillgänglighet och god kvalitet i utformningen av den byggda miljön i enlighet med sina åtaganden, inte minst i förhållande till **FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning**, Funktionsrättskonventionen.

För att leva upp till sina åtaganden menar vi att staten fortsatt behöver ha en mer aktiv roll i att säkerställa att alla nya bostadslösningar är tillgängliga och användbara för så många som möjligt i samhället.

Övergripande synpunkter

Boverkets förslag bygger på en modell som innebär att allmänna råd tas bort i sin nuvarande form och att mått och detaljregler till stor del försvinner från föreskrifterna. Även hänvisningar till standarder tas bort och byggaktörerna ges större frihet att utforma egna lösningar.

Syftet med Boverkets författningsförslag är bland annat att främja innovation. Men varje framgångsrik innovationsprocess är beroende av att det finns givna förutsättningar och hållpunkter. De allmänna råden och de standarder som idag kopplas till föreskrifterna vägleder byggtreprenörer så att de kan göra rätt från början – de sätter en **miniminivå för godtagbar tillgänglighet och användbarhet** i den byggda miljön.

De förmedlar dessutom kunskaper och erfarenheter som är baserade på forskning och visar på den stora variationen i användarbehov – värdefulla kunskaper som **riskerar att gå förlorade om de inte längre kopplas till gällande regelverk**.

Det är mycket oroande att samhällsbyggnadssektorn ges ansvaret att verifiera lösningar i enlighet med de nya reglerna. Vår erfarenhet är att byggaktörerna i stor utsträckning har bristande kunskaper när det gäller tillgänglighet och användbarhet.

Boverkets förslag förutsätter att branschen klarar sig genom att rådfråga "handböcker, standarder, branschstandarder och branschöverenskommelser", men vi tror inte att det kommer att

fungera utan den tydliga normering som idag ges av allmänna råd och en explicit koppling till etablerade standarder.

Samhällsbyggnadssektorn agerar dessutom utifrån ett egenintresse och kan inte förväntas ta det övergripande samhällsansvar som Boverket och andra myndigheter ska göra.

Vi befärar att Boverkets förslag öppnar upp för praxis där olika byggtreprenörer kan hänvisa till olika skrivningar i handböcker och branschmaterial för att få sina lösningar godkända. Risken är då uppenbar att byggnadsnämnder runtom i landet kommer att bli pressade att acceptera lösningar som inte har godtagbar tillgänglighet.

I likhet med Lunds tekniska högskola (se remissvar) har vi svårt att förstå Boverkets "rädsla för att vara normerande". De svenska myndigheterna har åtaganden enligt **Funktionsrättskonventionen**, andra internationella konventioner och Agenda 2030.

Funktionsrättskonventionen fastslår att personer med funktionsnedsättning ska kunna välja bostad på lika villkor som andra.

Så ser det inte ut idag. Många personer med funktionsnedsättning har svårt att få tag i en fungerande bostad. Vi behöver bygga bostäder som är tillgängliga och användbara för så många som möjligt. Det är inte bara ett åtagande utifrån funktionsrättskonventionen utan också nödvändigt för att förverkliga målet för funktionshinderspolitiken. I statens [strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken](#) lyfts vikten av att implementera principen om universell utformning och att åtgärda befintliga brister i tillgänglighet.

Vi ser inte att dessa åtaganden återspeglas i Boverkets förslag till nya byggregler och den **konsekvensanalys** som presenterats är otillräcklig. Vi saknar en ordentlig konsekvensanalys av Boverkets förslag **utifrån ett funktionsrättsperspektiv**.

Synpunkter på vissa förslag

Vi avstyrker införandet av den nya regelmodellen i sin helhet. Det finns enstaka förslag vi tycker går i rätt riktning. Det gäller

exempelvis att kravet på tillgängliga och användbara huvudentréer ska gälla för byggnader generellt.

Men det väger inte upp för den oroande helheten och att andra förslag framstår som desto mer negativa för personer med funktionsnedsättning. Exempelvis noterar vi att Boverket ytterligare "tunnar ut" kraven när det gäller tillgänglighet för entréplanet i tvåplansbostäder, vilket sannolikt innebär att många personer med funktionsnedsättning inte kommer att kunna bo kvar.

Vi anser att det nu behövs ett rejält omtag när det gäller reformeringen av byggregler med ett betydligt större fokus på kvalitet och långsiktig hållbarhet. Ett sådant arbete behöver genomföras i en inkluderande process där kunskaper och erfarenheter från funktionsrättsrörelsen och civilsamhällets organisationer tas i beaktande på ett betydligt bättre sätt än vad som hittills varit fallet i arbetet med Möjligheternas byggregler.

Med vänlig hälsning
Funktionsrätt Sverige

Nicklas Mårtensson
Ordförande